

Forfatter: Kierkegaard, Søren

Titel: Udrag fra Begrebet Angest

Citation: Kierkegaard, Søren: "Begrebet Angest", i Kierkegaard, Søren: *Begrebet Angest*, udg. af Lars Petersen ; Merete Jørgensen , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1991, s. 181. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur:
<https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-kierkegaard01val-shoot-idm140698091428240/facsimile.pdf> (tilgået 05. april 2024)

Anvendt udgave: Begrebet Angest

Noter

Der er benyttet noter fra følgende udgaver:

Samlede Værker, udgivet af A.B. Drachmann, J.L. Heiberg og H.O. Lange, 2 udg., I-XV, Kbh. 1920-36.

Samlede Værker, 3. udg (øvennævnte 2. udg gennemset og ajourført af Peter P. Rohde), I-XX, Kbh. 1962-64.

Verker i Udvælg, udgivet af F.J. Billeskov Jansen, I-IV, Kbh. 1950.

Begrebet Angest, udgivet af Villy Sørensen, Kbh. 1960.

Gesammelte Werke, herausgegeben von Emanuel Hirsch und Hayo Gerdes, I-XXXII, Düsseldorf 1950-74.

The Concept of Anxiety, edited by Reider Thomte, *Kierkegaard's Writings VIII*, Princeton 1980.

Der Begriff der Angst, herausgegeben von Hermann Diem und Walter Rest, Kommentar von Niels Thulstrup (i *Philosophisch-theologische Schriften II*), Köln und Olten 1956.

Der Begriff Angst, herausgegeben von Hans Rochol, Hamburg 1984.

Forkortelser:

S.K.: Søren Kierkegaard.

SV: *Samlede Værker*, 2. udg.

Pap.: *Søren Kierkegaards Papirer*, 2. foregede udgave ved Niels Thulstrup, I-XVI, Kbh. 1968-78.

7 *Vigdus Haugniens*: Den Årvågne fra København. S.K. anvender ikke dette pseudonym for at skjule, at han er bogens forfatter, men for at markere, at de meninger og synspunkter, der fremstaves i bogen, ikke nødvendigvis er hans egne. Dette forbehold, at V.H. ikke uden videre har fuldmagt til at udtale sig på S.K.s vegne, selv om han sår ham meget nær – må emndres, når der i det følgende tales om, hvad S.K. mener. Om denne problematik mere i efterkrispen.

8 *Systemet...*: S.K. henstår til den i tiden stærkt indflydelsesrige tyske filosof Hegels (1770-1831) spekulative system, der byggede på den grundtanke, at enhver modsætning el. forskel el. *Diameton* (dette ord bruges af S.K. til at betegne skelten mellem begreber af afgorende betydning) lader sig opnæve ved at anskues somtafget, og at der dermed er mulighed for at forstå alt. – *Hegel*: J.G.H., ry. filosof, 1730-88. S.K. refererer til *Schriften*, Berlin 1821-43, II, s. 12, jf. Platons *Apologi* 21 d.

9 Paul Martin Møller: Forfatteren P.M. (1794-1838), professor i filosofi

- 1828-38, underviste bl.a. S.K. i filosofi, og hans kritik af hegelianerne for at lade det enkelte menneske forsvinde i abstraktioner blev en forløber for S.K.s eksistentielle opgør med Hegel og hans elever. – *Danmarks Glæde* ... der refererer til digtet »Glæde over Danmark», 3 strofe.
- ¹¹ *Bringdommens Ven* ... : se Joh. 3,29. – alle Jordens Slægter velsgnes jf. 1 Mos 12,3. – her *Dag sin Plage*: jf. Matt. 6,34. – *Eva*: Der hentydes til stud.theol. L.V. Petersens fortale til hans oversættelse fra latin af den danske hegelianer H.L. Martensens teologiske hcentatafhænding, *Den menneskelige Schébendsheds Autonomie i vor Tids dogmatiske Theologie* (1841, omtg. 1837): »Det var det første Skrift, der hos os udkom i den nyere speculative Retning og bebedede den Æra i Theologien, hvorfra man allerede nu har begyndt at regne.« – sit *Lofes Nytaars-Blas*: Der hentydes til, at J.L. Heiberg i *Intelligensbladet*, IV, 1 febr. 1844, s. 231 omtaler den af ham udgivne *Urania, Aarbog for 1844* som sen Nytaarsgave, bestemt for det æstetisk dannede Publicum. – *Upholda, værdi*. – *Atlas*: i gr. mytologi titan som bar himmelbælvlingen. – *ikke Enhver der siger Herre Himmel* ... Matt. 7,21. – *Bravo* ... : opindelsen til dette udbrud er ukendt. De tyske ord betyder: stor ned, Guds lyn. – *Frygt og megen Bevægelse*: 1 Kor. 2,3.
- ¹² *Speculationen*: Hegels filosofi. – *derot*: ydmyg, underdampig. – *Imprimatur*: i Holbergs *Erasmus Mosianus*, III, 3, demonstrerer Per Degen sit manglende kendskab til latin ved med spørgsmålet om hvem et *Imprimatur* i Aarhøjs opfatter. *Imprimatur* (der betyder »du må trykkes«) som en tuel for den censor, der havde godkendt trykningen af en bog, og hvis navn i bogen var anført neden under det latinske ord. – *Bibliotaten*: hemmelig afstemning. – *Forligelses-Commissionen*: forligsmægling foregik sædigt for særlige forligskommisioner.
- ¹³ *pum desiderium*: front ønske – *beknytter*: binder. – *det sidste Årsnit af Logiken*: Her sigtes til Hegels *Wissenschaft der Logik*, II. dele, I-XVIII, Berlin 1832-40, III-V, det er dog ikke det sidste afsnit, men det sidste afsnit af den mellemste del, der bærer overskriften »Die Wirklichkeit« – *prædisponere*: forberede, legge op til.
- ¹⁴ *Tro det Umiddelbare*: Hegel anser troen for en lavere form for erkendelse end den spekulatieve, men han betegner ikke troen som det umiddelbare. Mere eller mindre implicit har troen dog hos Hegel og flere af hans elever, bl.a. Martensen i den nævnte hcentatafhænding, status som en umiddelbar, dunkel følelse, som gennem filosofisk erkendelse bør genmemlyses af refleksion og forståelse. – *Concession*: indrommelse – *præsumere*: grundvilefarelse. – *præsupponere*: forudsætte. – *eo ipso*: med det samme. – *præpedeutiske Undersøgelser*: dvs. for begyndere. Her sigtes måske til P.M. Stalling, *Philosophiske Betragninger over den speculative Logiks Betydning for Videnskaben*, Kbh. 1842 – *Tænkningen* ... *Realitet* De fleste græske og middelalderlige filosoffer anså begreber eller ideer for at være den egentlige virkelighed, som den umiddelbart forehggende, konkrete virkelighed kun rummede ufuldkomne, flygtige skyggehille-